

ПЛОДОТВОРНА СЛАВИСТИЧНА СРЕЩА

От 11 до 16 ноември т. г. в София се състои съвещание на Международния комитет на славистите. В продължение на шест дни едни от най-изтъкнатите представители на славистичната мисъл в света водиха творчески разговори, беседваха, разискваха, за да набележат и формулират най-актуалните проблеми на славистиката.

Пряката цел на съвещанието бе да обсъди проблематиката и тематиката за предстоящия пети международен конгрес, който ще се състои в София през 1963 година. Като домакини на съвещанието и на предстоящия конгрес, на българските слависти се падна задължението да изработят проект на проблемите и темите, който да послужи като основа при обсъждането. Проектът бе съставен и своевременно разпратен до националните комитети на славистите в отделните страни, за да бъде обсъден от всички учени, занимаващи се с проблемите на славистиката. Съвещанието показва, че интересът към тематичната програма на бъдещия конгрес е извънредно голям и че учените от славянските и неславянските страни, които се занимават с едни или други въпроси на славянознанието, се готвят да вземат активно участие в бъдещия конгрес, за да бъде хвърлена нова светлина върху най-важните проблеми на славистичната наука.

Преди да започнат разискванията, досегашният председател на Международния комитет на славистите акад. В. Виноградов изнесе обстоен доклад за резултатите от четвъртия конгрес, състоял се в Москва през 1958 година. Той се спира на основната проблематика, която е била в центъра на конгресната работа, изводите, до които се е стигнало при изследването и дискутирането на отделните въпроси. Въз основа на работата и изводите на Московския конгрес акад. Виноградов посочи и някои от основните научни задачи и организационни мероприятия, с решението на които трябва да се заемат както съвещанието, така и учените от всички страни, за да се направи нова плодотворна крачка в развитието на славистичната мисъл. Докладът бе посрещнат

с интерес и послужи като ръководно начало в по-нататъшната работа на съвещанието.

При обсъждането на проблематиката и тематиката всички делегации взеха дейно участие, изказаха своите мнения, доводи и съображения в дух на взаимно уважение и търсене на научната истина. Много от делегатите направиха предложения за разширяване на някои въпроси от отделните научни области, за уточняване на формулировките, за степенуване на многобройните проблеми, за насочване на вниманието към някои нови моменти в развитието на науката и т. н. и т. н.

Несъмнено бяха усилията и желанието на всички участващи да бъдат по-точно определени и формулирани и общите и специалните въпроси на славистичната наука, които в предстоящите няколко години ще бъдат предмет на изследвания от учените в различните страни.

След делово и творческо обсъждане единодушно бе приета проблематиката и тематиката, обхващащи над 150 заглавия, разпределени в три основни секции — езиковедска, литературоведска, литературно-лингвистична. Съответно място заеха и проблемите на славянския фолклор, на славянската етнография и история.

Очевидно тук няма възможност да бъдат посочени всички теми, които ще бъдат обект на изследвания, доклади, научни съобщения и т. н. Набелязаните теми засягат както общо методологически и теоретически проблеми, така и по-специални въпроси из различните области на славянската филология, третираат материя както от далечното историческо минало, така и от най-ново време.

Така в областта на езикознанието определената проблематика обхваща сравнително-историческо и типологическо изследване на славянските езици, взаимодействието на славянските и неславянските езици, както и въпросите на приложното езикознание. Тук са предвидени множество теми по въпросите на старобългарския език, на историческата граматика, на славянската диалектология, на периодизацията на славянските езици,

на общите и специфичните закономерности на тяхното развитие, на класификацията на съвременните славянски езици, на общославянския лингвистичен атлас, на славянската опомастика, на структурните и математически методи на изследване на славянските езици, на машинния превод и още много и много други въпроси от различни области на славянското езикознание.

Основните литературоведчески проблеми засягат взаимоотношенията между славянските литератури, между славянските и неславянските литератури, както и ролята на славянските литератури в световната литература. В кръга на тази проблематика са набелязани множество теми с по-общ теоретичен и методологически характер, както и по-специални теми от различните периоди на многовековното развитие на славянските литератури. Тук на първо място стоят темите: Мястото, ролята и значението на славянските литератури в световния литературен процес; Общи закономерности в развитието на славянските и неславянските литератури; Сравнително-историческо изучаване на славянските литератури; Ролята на междуславянските връзки в развитието на отделните славянски литератури; Приносът на славянството в развитието на естетическата мисъл; Националните традиции и развитието на социалистическия реализъм в славянските литератури и др.

В отделните подсекции са предвидени теми, които засягат историческото развитие на славянските литератури, литературните течения, някои характерни литературни явления и т. н. В подсекцията за славянски литератури до края на XVII век са застъпени въпросите: значение на делото на Кирил и Методий в развитието на славянската култура; възникване на славянската писменост, взаимоотношение между старите славянски литератури; художествените методи в старите славянски литератури; съотношението на жанровете и средствата на изобразителността в славянските литератури до XVII век; старославянската публицистика като предмет на литературознанието и значението на художественото начало в нея; идейните и художествените традиции на литературата на Киевска Русия в средновековната руска, украинска и белоруска литература; своеобразие и развитие на Ренесанса и хуманизма в славянските литератури; старите славянски литератури и съвременността и др. В подсекцията за славянски литератури през XVIII—XIX век се предвиждат темите: Съотношение на просветелството в славянските и западните страни; Преромантизъм и романтизъм в славянските литератури; Про-

изход и етапи в развитието на реализма в славянските литератури; Сатиричното направление и неговото значение за развитието на реализма; Основни проблеми на романа и драмата в славянските литератури; Въздействието на руската класическа литература върху другите славянски литератури; Идейното наследство на руските революционни демократи и значението му за развитието на славянските литератури; Зараждането на работническа тематика в славянските литератури; Идеята за славянската взаимност и солидарност в славянските литератури през XIX век; Славянски теми в неславянските литератури; Ролята на славянската филология в развитието на славянската култура; Значението и ролята на най-известните славянски писатели през XIX век в световния литературен процес и др. Не малко внимание е отделено на проблемите на съвременните славянски литератури: особености на реализма в славянските литератури през XX в., предшественици на социалистическия реализъм в славянските литератури и закономерности в неговото развитие; традиции и новаторство в съвременните славянски литератури; концепцията за хуманизма в славянските литератури в светлината на идейните проблеми на нашето време; жанрово и стилово разнообразие, проблема за героя, сатирата в съвременните славянски литератури; славянските литератури и Великата октомврийска революция; мястото на светската литература в световния литературен процес; проблеми на символизма и модернизма в славянските литератури; зараждане и развитие на марксистическата критика и литературната теория в славянските страни и борбата против декаданса; нови форми на литературни взаимоотношения между страните с народна демокрация и тяхното значение за развитието на славянските литератури и др.

Значително място заемат и проблемите на народното поетическо творчество, засягащи както проучването на взаимните връзки в миналото, така и съвременното състояние на фолклора на славяните: фолклорът на славянските народи в епохата на освободителната борба против фашизма; работническият фолклор у славянските народи; художественият метод в славянското народно творчество; взаимоотношение на традиционния и съвременния фолклор; историческо развитие и произход на фолклорните жанрове; проблеми на епоса, приказката, пословиците, гатанките, лирическата песен; въпроси на историята на славянския фолклор и др.

В специалната литературно-лингвистична секция се предвижда да бъдат разработени проблемите на историческата поезика и стилистика на славянските литера-

тури, на езика на художествената литература и стила на писателя, на стихознанието, художествения превод, терминологията и литературните речници и още много други по-специални въпроси.

На предстоящия конгрес за пръв път се предвижда да бъдат застъпени и някои по-основни теми из областта на славянската история: като Славянски етногенезис; Образуване на славянските държави; Революционни и национално-освободителни движения на славянските народи; Великата октомврийска революция и славянските народи и др.

Набелязаната проблематика и тематика несъмнено представлява интерес за специалистите от различните области на славистиката, както и за хората, които живеят непосредствено с въпросите на текущия литературен живот, които работят за правилното осветление на теоретическите и практическите проблеми на съвременната художествена литература, на езика, поетиката и стилистиката.

На съвещанието бяха направени и доклади за работата на различните комисии, избрани на конгреса в Москва, и бяха дадени указания за тяхната бъдеща работа.

Датата на предстоящия пети международен конгрес съпада с 1100 годишнината от създаването на славянската писменост, което още повече задължава да бъдат положени сериозни усилия от всички, за да стане той нова ярка проява на творческата научна мисъл, да даде нов принос в осветляване културно-историческите, езиковите и литературните проблеми на славянските народи.

Няколкодневните разговори отново по-

твърдиха голямата необходимост от личен контакт между учените от съответните области, от непосредна обмяна на мнения за правилното поставяне и изясняване на проблемите на науката. В дните на съвещанието бе истинско удоволствие човек да слуша как над 50 учени от 14 различни страни, независимо от различието в политически убеждения, живеят с едни и същи научни проблеми, стремят се, макар и от различни позиции, да осветлят общите и специални въпроси на славистиката.

Българските учени с радост посрещнаха своите колеги от другите страни и са особено доволни, че имаха възможност да чуят както при официалните разисквания, така и при личните срещи и разговори мнения и становища по занимаващите ги научни проблеми, да видят насоката на научните търсения в най-ново време. Някои от чуждестранните учени изнесоха доклади в академията и университетата и по този начин дадоха възможност на по-широк кръг от нашата научна общественост да се запознае с резултатите от техните научни изследвания.

Няма съмнение, че непосредното общение между учените от различните страни е най-добро средство за взаимно опознаване и разбиране, за откровена размяна на мнения, което е основна предпоставка за правилното развитие на науката, за обединение на хората в името на научната истина, на културния напредък, на мира между народите. Уверени сме, че и следващите срещи, както и самия конгрес на славистите от целия свят ще допринесат твърде много в това отношение.

ГЕОРГИ ДИМОВ